ECLI:LV:AT:2026:0108.C21048117.48.L

Lieta Nr. C21048117, SKC-131/2025

Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 8. janvārī

Senatoru kolēģija šādā sastāvā: senators referents Aldis Laviņš, senatori Kaspars Balodis un Intars Bisters

rīcības sēdē izskatīja /Persona A/ pieteikumu par Senāta 2025. gada 15. maija sprieduma izskaidrošanu un vēršanos ar jautājumu Eiropas Savienības Tiesā prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Vidzemes apgabaltiesas 2024. gada 26. jūlija spriedumu nospriests pilnīgi noraidīt /Persona D/, /Nosaukums B/ S.à r.l., SIA /Nosaukums A/ un /Persona C/ prasību pret /Persona A/ un /Persona B/ par zaudējumu atlīdzības solidāru piedziņu.

[1.1] Par minēto spriedumu /Persona D/, /Nosaukums B/ S.à r.l., SIA /Nosaukums A/ un /Persona C/ iesnieguši kasācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

[1.2] Ar Senāta 2025. gada 23. aprīļa rīcības sēdes lēmumu ierosināta kasācijas tiesvedība sakarā ar /Persona D/, /Nosaukums B/ S.à r.l., SIA /Nosaukums A/ un /Persona C/ kasācijas sūdzību.

[1.3] Ar Senāta 2025. gada 15. maija spriedumu, izskatot /Persona D/, /Nosaukums B/ S.à r.l., /Persona C/ un SIA /Nosaukums A/ kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas 2024. gada 26. jūlija spriedumu /Persona D/, /Nosaukums B/ S.à r.l., /Persona C/ un SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /Persona A/ un /Persona B/ par zaudējumu atlīdzības solidāru piedziņu, Vidzemes apgabaltiesas 2024. gada 26. jūlija spriedums atcelts un lieta nodota jaunai izskatīšanai Vidzemes apgabaltiesā.

[2] Senātā saņemts /Persona A/ pieteikums ar nosaukumu „Pieteikums sniegt skaidrojumu par Eiropas Savienības tiesību nepiemērošanu un nevēršanos Eiropas Savienības Tiesā civillietā Nr. C21048117”. Pieteikumā ir izteikti šādi lūgumi:

1) izskaidrot, ar kādu pamatojumu Senāta 2025. gada 15. maija spriedumā Eiropas Savienības tiesību normas:

– Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK, 5. panta 1. punkts;

– Komisijas 2006. gada 10. augusta Direktīvas 2006/73/EK, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/39/EK attiecībā uz ieguldījumu sabiedrību organizatoriskām prasībām un darbības nosacījumiem un jēdzienu definīcijām minētās direktīvas mērķiem, 14. panta 3. punkts;

– Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 15. decembra Direktīvas 2004/109/EK par atklātības prasību saskaņošanu attiecībā uz informāciju par emitentiem, kuru vērtspapīrus atļauts tirgot regulētā tirgū, un par grozījumiem Direktīvā 2001/34/EK 9.–10. pants;

– Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Direktīvas (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 684/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK, 3. panta 6. punkts;

ir iztulkotas kā konkrētās civillietas apstākļiem nepiemērojamas, kā arī izskaidrot, kāpēc, iztulkojot minētās tiesību normas pretēji to rakstītajam saturam, iepriekš netika lūgts Eiropas Savienības Tiesas prejudiciāls šo normu skaidrojums. Papildus izskaidrot, kuru no trijām izņēmuma situācijām, kad ir pieļaujams nelūgt Eiropas Savienības Tiesai tiesību normas prejudiciālu skaidrojumu, Senāts konkrētajā civillietā ir konstatējis;

2) gadījumā, ja Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta noteikumi kopsakarā ar Eiropas Savienības Tiesas pastāvīgo judikatūru pietiekami skaidri nenosaka, vai dalībvalsts tiesai, kuras nolēmums nav pārsūdzams, ir pienākums sniegt pamatojumu un skaidrojumu savai rīcībai, iztulkojot Eiropas Savienības tiesības kā nepiemērojamas, un pirms tam nevēršoties pēc šo normu prejudiciāla skaidrojuma Eiropas Savienības Tiesā, arī pēc tiesas sprieduma pasludināšanas un apstākļos, kad tiesvedība attiecīgajā civillietā turpinās un attiecīgi tiesas rīcības pamatojumam un skaidrojumam ir īpaša nozīme, vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu skaidrojumu Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta interpretāciju attiecībā uz Senāta pienākumu skaidrot savu rīcību arī pēc sprieduma pasludināšanas pieteikumā norādītajos apstākļos. Lūguma par vēršanos Eiropas Savienības Tiesā noraidīšanas gadījumā izskaidrot, atbilstoši kuram no trijiem Eiropas Savienības tiesībās paredzētajiem izņēmumiem, kas piešķir tiesības nevērsties Eiropas Savienības Tiesā pēc prejudiciāla skaidrojuma, lūgums tiek noraidīts.

[3] Ievērojot minēto, senatoru kolēģija secina, ka /Persona A/ pieteikumā ir iekļauti divi lūgumi: 1) izskaidrot Senāta 2025. gada 15. maija spriedumu un 2) vērsties ar jautājumu Eiropas Savienības Tiesā prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Motīvu daļa

[4] Apsvērusi /Persona A/ pieteikumā par Senāta 2025. gada 15. maija sprieduma izskaidrošanu un vēršanos Eiropas Savienības Tiesā ar jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai norādītos argumentus, senatoru kolēģija atzīst, ka /Persona A/ pieteikums nedz daļā par Senāta 2025. gada 15. maija sprieduma izskaidrošanu, nedz daļā par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai nav pieņemams izskatīšanā.

[4.1] Civilprocesa likuma 437. panta pirmajā daļā noteikts, ka „apelācijas instances tiesa var pēc lietas dalībnieka pieteikuma ar savu lēmumu izskaidrot spriedumu, negrozot tā saturu". Turklāt šā panta otrajā daļā noteikts, ka „sprieduma izskaidrošana ir pieļaujama, ja tas vēl nav izpildīts un nav notecējis termiņš sprieduma izpildīšanai piespiedu kārtā". Līdzīgas normas attiecībā uz pirmās instances tiesas sprieduma izskaidrošanu ir ietvertas Civilprocesa likuma 202. pantā.

No minētā izriet, ka gadījumā, kad pirmās instances vai apelācijas instances tiesas spriedums ir neskaidrs, jebkurš ieinteresētais lietas dalībnieks ir tiesīgs lūgt sprieduma izskaidrošanu. Šādā gadījumā sprieduma izskaidrošana ir pieļaujama, negrozot sprieduma saturu, tostarp nepapildinot tā rezolutīvo daļu ar jaunām rezolūcijām. Līdz ar to sprieduma izskaidrošanas mērķis ir nodrošināt iespēju lietas dalībniekiem izpildīt spriedumu labprātīgi vai arī nodrošināt iespēju zvērinātam tiesu izpildītājam īstenot sprieduma piespiedu izpildi gadījumā, kad ir neskaidra tiesas sprieduma rezolutīvā daļa. Vienlaikus Senāts ir arī atzinis, ka Civilprocesa likuma 202. un 437. panta noteikumi pēc analoģijas saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta piekto daļu ir piemērojami arī tādam kasācijas instances tiesas spriedumam, ar kuru, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474. panta 4. punktu, ir ticis grozīts apelācijas instances tiesas spriedums (sk. *Senāta 2025. gada 30. oktobra lēmuma lietā Nr. SKC-627/2024, C33548318, 3.1. punktu*).

Senatoru kolēģija konstatē, ka /Persona A/ nav lūdzis Senāta 2025. gada 15. maija sprieduma rezolutīvās daļas izskaidrošanu, bet Senāta taisītais spriedums, ar kuru ir atcelts apelācijas instances tiesas spriedums un lieta nodota jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, nemaz nav pakļauts izpildīšanai. Saskaņā ar Senāta sniegto Civilprocesa likuma 202. un 437. panta iztulkojumu, Senāta nolēmumi, izņemot gadījumus, kad ar Senāta nolēmumu ir grozīta pārsūdzēta nolēmuma rezolutīvā daļa, nav skaidrojami (sal.*Senāta 2023. gada 2. augusta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKC-800/2023, ECLI:LV:AT:2023:0802.C12148322.18.L, 4. punkts*). Tādējādi, ievērojot, ka ar Senāta 2025. gada 15. maija spriedumu Civilprocesa likuma 474. panta 4. punktā noteiktajā kārtībā apelācijas instances tiesas spriedums netika grozīts, Senāta sprieduma izskaidrošanai nav pamata un tā nav pieļaujama.

Minēto neietekmē arī tas, ka ar Senāta 2025. gada 28. novembra rīcības sēdes lēmumu tika izskaidrota šīs civillietas procesuālās izskatīšanas kārtība kasācijas instances tiesā, jo lietas izskatīšanas procesuālās kārtības izskaidrošana nav pielīdzināma sprieduma izskaidrošanai, ko savukārt regulē Civilprocesa likuma 202. un 437. panta noteikumi, attiecinot tos saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta piekto daļu pēc analoģijas arī uz tādu Senāta nolēmumu, ar kuru tika izdarīti grozījumi zemākas instances tiesas nolēmumā.

Tādējādi /Persona A/ pieteikums daļā par Senāta sprieduma izskaidrošanu nav pieņemams izskatīšanā.

[4.2] Civilprocesa likuma 5.[1] pantā noteikts, ka „tiesa saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību normām uzdod Eiropas Savienības Tiesai jautājumu par Eiropas Savienības tiesību normu iztulkošanu vai spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai". Atbilstoši Civilprocesa likuma 464. panta sestajai daļai „Augstākās tiesas rīcības sēdē tiesnešu kolēģija var [..] pieņemt lēmumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai [..]". Tādējādi secināms, ka dalībvalsts tiesas procesuālās tiesības vērsties ar jautājumu Eiropas Savienības Tiesā prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai ir īstenojamas Eiropas Savienības tiesību normās noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta 2. punktu gadījumā, „ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu". Savukārt atbilstoši šī panta 3. punktam gadījumā, „ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā".

Iztulkojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantā noteiktā procedūra ir Eiropas Savienības Tiesas un valstu tiesu sadarbības instruments, ar kuru Eiropas Savienības Tiesa sniedz valstu tiesām tādas Eiropas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu izskatāmās lietas. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums nav konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu. Turklāt Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam jābūt „vajadzīgam", lai iesniedzējtiesa varētu „sniegt spriedumu" lietā, kuru tā izskata (sk., piemēram, *Eiropas Savienības Tiesas 2024. gada 11. jūlija sprieduma apvienotajās lietās „Hann-Invest", C-554/21, C-622/21 un C-727/21 (ECLI:EU:C:2024:594), 39.–40. punktu un tur norādīto judikatūru*).

Ar Senāta 2025. gada 15. maija spriedumu civillieta Nr. C21048117 ir nodota jaunai izskatīšanai Vidzemes apgabaltiesā, līdz ar to secināms, ka minētā civillieta atrodas izskatīšanā nevis Senātā kā kasācijas instances tiesā, bet gan Vidzemes apgabaltiesā kā apelācijas instances tiesā, kurai saskaņā ar Senāta 2025. gada 15. maija spriedumu ir no jauna jāizskata lieta sakarā ar prasītāju apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2023. gada 29. novembra spriedumu.

Minētais savukārt ir pamats atteikumam pieņemt izskatīšanā /Persona A/ pieteikumu arī daļā par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta sesto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt pieņemt /Persona A/ pieteikumu par Senāta 2025. gada 15. maija sprieduma lietā Nr. SKC-131/2025 izskaidrošanu un par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators A. Laviņš Senators K. Balodis Senators I. Bisters